

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/1. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste pošline. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 2312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna šte. 1:50 Din. Članstvo „Pov. UJU—Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po ceniku od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Solidarnost širjega glavnega odbora UJU!

Binkoštni dni je bila seja širjega glavnega odbora UJU v Beogradu. Na seji so bila zastopana vsa poverjeništva in izvršni odbor polnoštevilno.

Seja je bila vseskozi stvarna ter je rešila izredno mnogo vprašanj. Med važnejšimi zadevami je bilo vprašanje pravil UJU, projekt zakona o narodnih šolah, določitev pordobnosti za letošnje glavno skupščino ter nebroj predlogov, ki so jih stavila poverjeništa.

Med predlogi so posebno važne sledeče zadeve: Širji glavni odbor je pokrenil vprašanje združitve vsega hrvaškega učiteljstva v enotno stanovsko organizacijo ter je določil delegate, ki bodo vodili pogajanja v tej zadevi. Ventiliralo se je vprašanje sodelovanja in medsebojnih zvez vseh slovenskih učiteljskih organizacij. Nadalje je odbor zavzel stališče k vprašanju Glavnega Prosvetnega Sveta in učiteljskih zbornic. Širji glavni odbor je zavzel stališče proti najnovejši uredbi, ki odreje obvezen pristop in reden mesečni prispevek za fond Nabavljajških zadrug ter je sklenil delovati na to, da se učiteljstvo iz te uredbe izvzame. Napravil je sklepe tudi v vseh aktualnih pravnih in gmotnih vprašanjih učiteljstva.

Ze v uvodnem nagovoru je predsednik omenjal tudi zadevo slovenskega učiteljstva, t. j. postopanje proti poverjeniku in uredniku glede stvari, ki se tičejo izvrševanja njihovih društvenih funkcij in zadev. Vsi zastopniki so uvideli, da gre v tem slučaju za obrambo skupnih interesov in pravic, ki jih je organizacija dolžna braniti, da se obvaruje pred ponovnimi enakimi slučajji.

V tej zadevi sta bila sprejeta sledeča sklepa:

»Kaspravljano je o slučaju s predsednikom ljubljanskega povereništva g. Andrejom Skuljem, ki urednikom »Učiteljskog Tovariša« g. Ivanom Dimnikom, članovima glavnog odbora Udruženja, koji su u stvari nekih napisa u »Učiteljskom Tovarišu« u odbrani školskih i učiteljskih interesa, stavljeni pod disciplinsku istragu, uz to i zadržano nedavno postavljenje g. And. Skulja za vršioča dužnosti oblasnog škol. nadzornika za ljubljansku oblast.

Zaključeno je: Zamoliti G. Ministra Prosvete, da bi se ova disciplinska istraga odmah obustavila u interesu osnovnog školstva i potrebnog mira u učiteljskim redovima ljubljanske i mariborske oblasti kao i u čitavom staležu, jer pomenuti g. Skulj i g. Dimnik uživaju najveći avtoritet kao stručni, svagda ispravni i državni uvek nesumljivo odani prosvetni radnici.

Razlozi za to jesu:

Navedeni napisi nisu imali nameru ni u koliko da povrede avtoritet školske vlasti, posebno Ministarstva Prosvete, dok ni u pomisli nije bilo kakvo diranje u plemenske ili verske osetljivosti. Najmanje je ista pisano pod bilo kojim uticajem dnevnih političkih tendencija, jer je obćenito poznato, da je upravo ljubljansko povereništvo UJU pod vodjstvom gg. Skulja i Dimnika, medju glavne ciljeve svoga delovanja, postavilo potpunu depolitizaciju u učiteljskom staležu, pa tu depolitizaciju najstrožije i sprovode. Naročito se pak ističe, da se ničim ni u kom pravcu nije htelo dirati u rad ili ma u koju nadležnost ministarstva vojske što nije nikako ni moguće s obzirom na to, da je slovenačko učiteljstvo u svakoj prilici dosada

dalo dovoljno dokaza i samopregora u svim nastojanjima na dobru nacionalnem, posebno i za našu dičnu vojsku.

Pomenuti napisi imali su samo najbolju svrhu za poboljšanje izvesnih prilika u školstvu, kod čega su gg. Skulj i Dimnik bili jedino izvršioči zaključaka svoga učiteljstva. a u svojstvu njegovih legalnih predstavnika, odnosno kao postavljeni funkcionari staleškog glasila.

»Da se usvoji načelno stanovište, po Ustavu i pravilnom shvatanju građanskih

JOSIP RIBIČIČ:

Naše gospodarske naloge in ustanove.

Zanimiv in nadvse poučen je pogled v razvoj slovenskega učiteljstva kot del človeške družbe in s stališča, ki ga je slovenski učitelj stremel zavzeti v tej družbi. Kamorkoli pogledamo, v daljšo ali bližnjo dobo pred nami, povsod ga vidimo v naični, več ali manj odkritosrečni pozi davdušenega svetlozla za belo krizantemo idealizma v gumbnici. Stal je v družbi kakor stoji bela vrana med črnimi, kajti njegov kreda ni bil kreda družbe, ki je nosila na svojih praporih z altruizmom obšit materializem. Zavedajoč se svojega poslanstva, je delal po naukih svojega apostolstva, pridno napiljal, še pridneje govoril na grobeh in najpridneje stradal.

In prišla je organizacijska doba. Rojena iz instiktivne materialne potrebe in bojnega razpoloženja — dih iz splošnega razpoloženja delovne mase — a prepojena še lepega, a brezuspešnega idealizma, ni znala obračunati z duhovno svojo preteklostjo — pa je kolebala nekaj časa na desno in levo, dokler se ni udinjala doktrinom, ki niso prinašale trajnih dobrin, pač pa ji odnašale samozvest in neodvisnost.

In prišla je nova doba, doba stremljenja za duhovno prostostjo stanu, doba stremljenja po pravem tovarštvu, doba boja za neodvisnost. Treba je bilo streti ves laži-idealizem. Stremljenje je bilo visoko, njegova izvedba težka, kajti pregloboko je bila vkoreninjena v učiteljstvu vera v zveličavnost dosedanje poti. In premnogo je bilo vplivov, ki so imeli interes na tem, da se ta osamosvojitve ne izvrši. A se je posrečilo! Danes stojimo pred javnostjo kot celota, prežeta ene same misli in volje: eden za vse, vsi za vsakega! Stojimo! In marsikdo nas jemlje v poštrev in marsikdo kaže na nas kot na vzor. Povzpenjamo se na pot prave duhovne kulture, zase in za vso svojo okolico stremimo po kulturi srca. Skoro vse naše delo v organizaciji, v društvi in še posebej v krožkih stremi za tem. Taki smo kakor altruistični bogatin, ki ne ve kam bi s svojim bogastvom in ga še drugim vsiljuje. Lepo je to in vse hvale vredno. A ob vsem tem bogastvu, vrljub lepi beli krizantemi v gumbnici, stojimo sredi kulture razuma, ki nas obdaja in ki jo je rodil brezobziren materializem — revni in ubogi in polni materialnih skrbi! Ta kultura se nas tupa tudi spomni, nas pohvali in nas bodri k vztrajnosti — a ne da nam ničesar, ker ima sama s seboj preveč opravka. Danes je čas pač tak, da se mora vsak le sam nase naslanjati. Če hočemo posvetiti vse svoje sile izključno razvoju lastne in narodove duhovne kulture, moramo najprej doseči zase tak položaj, ki nam bo to delo omogočil. Dokler pa so naše prilike take, da si moramo kupovati sredstva za povečanje svojih kulturnih zmoglosti s tem,

sloboda potpuno opravičeno, da u buduče funkcionari Udruženja i urednici staleških listova ne budu u svom radu za Udruženje uzimani na odgovornost kao državni činovnici, koliko taj rad nosi obeležje prava i sva koga građanina nečinovnika.

Vsa poverjeništva in izvršni odbor so se pridružili borbi slovenskega učiteljstva za državljanske pravice državnega uradništva ter za društveno svobodo uradniških organizacij in svobodo tiska uradniških glasil. Širji glavni odbor UJU je solidaren!

da si najpotrebnejše od ust odtrgujemo in dokler je naš gmotni položaj tak, da ne moremo izobraziti lastnih otrok tako, da jim bo boj za obstanek lažji, do tedaj ni pametno loviti se za fantomi in puščati v nemar vsak poizkus, ki bi to našo gmotno nemoč ublaževal. Mi ne živimo normalnega življenja, delamo in govorimo kot da bi bile vse naše gospodarske razmere že urejene. In kakor vse kaže, ne bo naš stan še dolgo v takem gospodarskem položaju, ki bi dovoljeval normalnega življenja. Vedno večje so odločeni in vedno večje so žrtve, ki jih zahteva življenje od nas. Ta konstatacija ni nova! Povdarjali so jo že vsi naši predniki. A uporabljali so jo le za okrasek in v poseben povdarek negoporečnosti izrednega idealizma. Vsako pridobitveno gospodarsko stremljenje so v svojem navdušenju zamevali, v bojazni, da ne bi v javnosti dobila morebiti videz materializma. In če se je naša skupina med nami, ki je bila praktičnejša od nas, in ki je ustvarila močnega gospodarsko silo takorekoč na naših prsih — je nismo le tolerirali in ji dali celo obeležje idealizma, do katerega je imela le malo pravic.

Naša pomlad je še daleč, zato se ne odevajmo preveč v obleko svetega Jurja. Stremimo najprej, da splavamo sami na zeleno vejico. Bodimo nekoliko praktičnejši in imejmo organizacijo v prvi vrsti za to, kar bi morala biti: središče in žarišče našega boja za obstanek in za izboljšanje naših gmotnih razmer. Dajmo našemu idealizmu realnejšo podlago. In tudi našemu tovarštvu realnejšo. Ne servirajmo odpuščenemu tovaršu bodrilnih in usmiljenja prekipevajočih besed, ampak podprimo ga gmotno iz skupnih fondov, če nečemo, da okleva. Ne čakajmo, da nas študij naših otrok gmotno ruini, ker se ne zganemo in gledamo križem rok, kako se razmere igrajo z nami. Sedaj, ko je ponehal besedni boj med nami, ki ni imel drugega uspeha, ko da smo se retorično nekoliko bolj obrusili, sedaj je skrajni čas, da se tudi gospodarsko osamosvojimo. Če ne vse, vsaj del tega storimo zase, kar smo in še delamo za druge. Ni pretirano, če trdim, da bi danes zborovali v lastni hiši, če bi slovensko učiteljstvo le desetino tega storilo zase, kar je storilo za druge.

Kaj nam je tedaj treba?

Treba nam je iskati sredstva, da nam bo mogoče napeti vse svoje energije v varstvo pridobljenih pravic in v pridobitev novih predpogojev za obstanek. Besede so prazne; zahteve brez pomena, če ni predpogojev, da se v danem slučaju lahko tudi vsilijo! Kdor sanja o kakem idealnem življenju, je treba, da zanj tudi žrtvuje, če noče, da obstane pri sanjah. Treba nam je postaviti temelj zavesti zaščite! Vsak član naše

Izjava.

Ko sva došla v Beogradu na merodajna mesta, sva razvidela, da se posebno dopis o militarizaciji učiteljstva v 41. šte. »Učiteljskega Tovariša« na pačno tolmači in se daje notici povsem drugi smisel kakor ga je imel dopis sam.

Ni nama bilo težko doprinesiti dokaz o polni istinitosti administrativnih slučajev, ki so bili objavljeni pod rubriko »Kaj se godi?« Tudi nama ni bilo težko dokazati, da slučajji niso naperjeni proti prosvetni upravi in ne proti odgovornim odločujočim osebam, temveč imajo predvsem namen dvigniti službeno moralo med učiteljstvom samim in tem potom odpraviti ponavljanje takih slučajev.

Brez ozira na istinitost slučajja o militarizaciji se pa daje tej notici, objavljeni v 41. šte. »Učit. Tov.«, tak smisel, kakor bi bila pisana pod vplivom dnevnih političnih tendenc in bi imela namen netiti plemenske in verske strasti. Menda ga ni slovenskega učitelja in tudi ne učitelja izven Slovenije, ki naju pozna, da bi nama mogel pripisovati tak namen. Tudi sama izjavljava, da sva bila daleč odstranjena od kake take namere, ker bi bila ta v neskladu z najinim vsakodnevnim delovanjem in načelnim stališčem depolitizacije učiteljske organizacije in združitve vsega učiteljstva v državi v enotni strokovni organizaciji, brez obzira na plemenske in verske razlike. Namen notice je bil le v zaščiti učiteljstva, da se mu ugodi v kolikor so želje istega upravičene in imajo zakonito podlago. Po pojasnilih, ki smo jih prejeli na merodajnem mestu, smo razvideli, da so vodili ministrstvo do predmetnega koraka višji državni interesi, ki nam prej niso bili znani in bo ukrep ministrstva tudi v korist prizadetim učiteljem.

Na merodajnem mestu so nam javili, da je bilo odposlano tozadevno s strani ministrstva posebno pojasnilo oziroma popravek »Učiteljskemu Tovarišu« ter je dobil urednik dovoljenje, da sme k istemu staviti tudi svojo pripombo in pojasnilo. Ker ta dopis na uredništvo še ni došel, ga priobči, ko ga prejme.

Gornje pojasnilo pa naj služi tudi gg. narodnim poslancem, ki so se obrnili v tej zadevi na organizacijo, ker smatramo s tem zadevo za dovoljno pojasnjeno in likvidirano.

V Ljubljani, 30. maja 1928.

Andrej Skulj,
poverjenik UJU.

Ivan Dimnik,
urednik »Učit. Tov.«

organizacije mora živeti v zavesti, da mu je hrbet zavarovan, če ga zadene nesreča v borbi. Dokler nam pa naša organizacija ne more drugega nuditi v obrambo kot proteste in resolucije, do tedaj tudi ne pričakujemo znatnih uspehov, ker je logično, da zahteva ljuta borba za obstanek pod sedaj danimi pogoji, opravičljivo previdnost. Ta previdnost dobi na zunaj značaj splošnega zadovoljstva, na znotraj pa slabo vpliva na moralno vrednost borcev. To kar stori naša »Samopomoč« za rodbine preminulih, to bi morala storiti naša »Samoozbramba« ali podobno, za žive, ki so še polni življenja in sil in od katerih si lahko obetamo še mnogo za skupni blagor. Žalostno in poniževalno je, pobirati miloščino za tovariša v nesreči, posebno žalostno, če to trpi močna organizacija, ki bi morala razpolagati s sredstvi za take neprilike.

Novi davki? Morda! Najbrž pa nel Morda imamo v organizaciji kak balast, ki zahteva visok davek, pa ga trpimo iz goli sentimentalnosti do tradicije; morda imamo v organizaciji že sedaj kaj, kar bi donášalo lepe vsote, če bi se primerno reorganiziralo, in morda je še kje dobiti kak vir dohodkov, ne da bi obremenili članstvo in ne da bi oskrnili svojega dostojanstva. Ni danes naš namen v tem premišljevanju, to je zadeva gospodarskega odseka. Predložiti naj nam osnutke in jih bomo odobrili, če nam bodo v korist. Prvi koraki v tem oziru so se že storili

organizaciji. Vsaka ima svoje glasilo. Država na ali nacionalna organizacija je bila ustanovljena leta 1923. in zboruje vsako leto; leta 1924. je predložila vladi tele zahteve: zvišanje učiteljskih plač, izenačenje s srednješkolskimi profesorji, izdajanje službenega lista, ustanovitev posebnega zavoda za politično vzgojo in podporo učiteljem za potovanje po Kitajskem.

Učitelje plačujejo občine, ki jim država odklanja podpore; prejemki učiteljev so zaradi tega premajhni, da bi se pošteno preživeli in da bi se posvetili strokovnemu in kulturnemu razvoju. Glede plače se delijo učitelji v stalne, začasne in nadomestne. Suplenti imajo za polovico manjšo plačo od stalnih ali titularnih, zato po pravici zahtevajo enako plačo za enako delo. Prejemajo osnovno plačo in službene doklade. Stalni učitelj v mestu dobiva na mesec 75 jenov, t. j. nekaj čez 2000 Din, v vasi pa 62 jenov. To je zelo malo, če pomislimo, da stane vzdrževanje družine 122 jenov, t. j. 3400 Din na mesec. Učitelji so slabše plačani od državnih uradnikov, učiteljice slabše od učiteljev. Pravico do pokojnine ima učitelj po 25 službenih letih.

Prepovedano je učiteljem, da bi pripadali kakim političnim strankam ali da bi ustanavljali sindikate; tudi svobodno misliti ne sme

LISTEK.

POČITNIŠKI TEČAJI ZA INOZEMCE V BERLINU.

»Cetralni institut za vzgojo in pouk« v Berlinu je mnogim našim tovarišem vsakoletno počitniško pribežališče, ki nudi najnovejše in najboljše izsledke v vzgoji in pouku. Vodja inozemskega oddelka Niemann pa tudi s posebnim veseljem sprejema Jugoslovence, ker so si tukaj s svojo aktivnostjo pridobili velik renome. Ob priliki kongresa mi je obširno razložil svoje počitniške načrte in me naprosil, da obvestim o njih vse stare prijatelje, ki so obljubili, da pripeljejo še nove. Vsi so iskreno — tovariško povabljeni! — Letos bo 11 različnih tečajev, ki pa bodo v pravem pomenu besede prijateljski sestanki s celodnevni delom, nikakor ne suhoparni uradni »kurzi«. Vsak se mora aktivno udeleževati in posegati v debato, najvažnejši pa bo metodni tečaj, ki se letos vrši od 8. do 22. avgusta s hospitacijami v Bremenu, Hamburgu in Lübecku. Razgovore bodo vodili odnotni višji šolski nadzorniki, radi vsestranske kritične razprave se pa posebej povabijo priznani praktiki iz drugih držav. Sprejme se le 50 udeležencev.

Ostali tečaji bodo:

I. Gimnastika (moderna šolska telovadba) 25. junija do 9. julija (sporeden tečaj za Amerikance in Angleže).

II. Jezikovna vzgoja (nove metode v jezikovnem pouku) 25. junija do 9. julija.

III. Glasba (novodobne metode petja) 25. junija do 9. julija.

IV. Ročna dela (mizarstvo, kartonaža, modeliranje, izdelovanje igrač v zvezi s poukom) 16. julija do 30. julija.

V. Šolska in ornamentalna pisava (metoda Sütterlin) 16.—30. julija.

VI. Zdravstveno-pedagoški tečaj (psihol. opazovanje) 31. julija do 14. avgusta.

VII. Eksperimentiranje v fiziki in prirodopisu. 31. julija do 14. avgusta.

VIII. »Prehrana« (Ob priliki velike berlinske razstave se bo vsestransko razpravljalo o vseh tozadevnih problemih) 31. julija do 14. avgusta.

IX. Zemljepis (nove metode potom skioptikona in kina) 31. julija do 14. avgusta.

X. Risanje (najrazličnejše tehnike) 8. do 22. avgusta.

XI. Metodni tečaj 8.—22. avgusta.

Vse razprave izključujejo golo teoretičiranje, zato se vrše le v zvezi s praktičnimi nastopi, ogledi itd. V vsaki skupini se sprejme le 12—30 tovarišev, zato je treba prijave

čimprej vpslati. Pristojbina za 1 skupino je 40 Mark, vpisnina pa 5 Mark.

Interesantom sem s pojasnili na razpolago! Imam tudi naslove ugodnih cenjenih stanovanj.

E. Vranc, Studenci pri Mariboru.

SOLSKKE IN UČITELJSKE RAZMERE NA JAPONSKEM.

Hitri razvoj industrije, nasprotje, ki nastaja vsled tega med kapitalom in delavstvom, in prehod države v štadij imperizalizma na Dalnjem Vzhodu so činitelji, ki določajo položaj sedanje japonske šole.

V zadnjih tridesetih letih so se osnovne šole na Japonskem nacionalizirale in centralizirale; nadzira jih osrednja vlada. Od šol obveznih otrok jih obiskuje šolo 98%. Pouk je patriotičen in šovinističen in služi notranji in zunanji sili cesarstva vzhajajočega solca. Vojaška zvestoba in pokorščina industrijskim podjetnikom ter velikim posestnikom so cilji šolske vzgoje. Zgodovina vojne s Kitajsko in Rusijo naj vzbujajo v mladini ljubezen do domovine.

Leta 1922. je bilo 131.643 učiteljev in 63.554 učiteljic, skupaj 195.197. Učiteljstvo je združeno v pokrajinskih organizacijah, v zvezi pokrajinskih organizacij in v nacionalni

s tem, da smo stopili v trgovske stike z Učiteljsko tiskarno in s tem zmanjšali svoje obveznosti do nje na minimum. Mnogo obeta snujoča se samozaložba. Že ta je zmožna ustanoviti nam močan obrambni fond. In podobnih virov bi se dalo še najti. A ne brez pomoči in hotenja članstva, pač pa brez gmotnih žrtev članstva. Tako pomoč in hotenje je bilo našemu članstvu doslej precej tuje. Če bi ne bilo, bi imeli danes svojo tiskarno, ki bi nam zamogla pod spretnim vodstvom realizirati vse naše gospodarske ideale in bi že danes doživeli, da bi se naš organizacijski davek znižal in ne višal. Ena glavnih naših institucij, za katero se v zadnjem času intenzivno borimo, je naš »Učiteljski konvikt«. Trideset let se že snuje in še ni dobil konkretne oblike. Vzroki so znani. Najbolj pereči so se že odstranili, ostali so samo še oni, ki so identični z nerazumevanjem pravega pomena ustanove.

Vsačdo se bo s silo pognal za stvar, ki mu donaja, ali ki mu bo donajala koristi. In v teh časih je razumljivo, če se neomežena tovarišica ne more ogrevati za to, da bi se naravnost silila biti nekaj mecen svojega oženjenega tovariša s kopico otrok. Kriv je opravičljive pasivnosti je bil morda tudi program Učit. konvikta, ki je bil prenostranski, t. j. ki je imel v svojih intencijah le pomoč za omejeni del svojih članov. Pod novim vodstvom se je to popravilo. Po novih smernicah, ki jih je vodstvo »Društva za zgradbo Učit. konvikta« sprejelo, ne bodi konvikt le zavetišče za naše otroke, ampak tudi zavetišče vseh tovarišev in tovarišic, ki imajo tekom leta opravka v Ljubljani. Na razpolago imej prenočišče za svoje člane in hrano v lastni menzi, tako da bodo žrtve, ki jih doprinese vsak posamezni član za ustanovo, poravnane z enim ali dvema posetoma Ljubljane. Ta praktična ureditev tega vprašanja mora raztepti vse vzroke, ki so opravičevali pasivnost enega dela članstva, vse drugo opravi naš prirojeni in še bolj privzgojeni idealizem.

Ta interesni vzvod na eni in naš idealizem na drugi strani, naj danes postavita to najnujnejšo naših gospodarskih ustanov na novo trdnjavo bazo. Skrajni čas je, da dobi tridesetletno stremeljenje učiteljstva kri in meso. To je, mislim, glavni namen našega današnjega zborovanja.

Namen teh par misli pa ni bil bagatelizirati altruistično naše kulturno delo in naše pionirstvo, ampak preprečiti, da bi se naša organizacija idejno preveč ali povsem ne udeležila temu pionirstvu. Organizacija ne bodi arhivna zbirka našega kulturnega dela, ampak kader bojnikov in glavni stan našega boja. Bo pa to le, če damo vsemu gmotnim povdankom.

Ne pozabimo, da ni ne ožji, ne širši svet organizacije, ampak da smo organizacija mi sami. In zato ne rabimo odgovornih sklepov navzgor, ampak povejmo jasno in določno: tako hočemo in tako mora biti. Ko bomo govorili o Učit. konviktu ne odlagamo vprašanja ne na drug čas, ne na druge, ampak pripomorimo z odločnim sklepom k realizaciji tega, ki bo našemu stanu in nam v korist in ponos.

Za dobro stvar, podprto s stvarnimi razlogi, bodo tudi drugi šli za nami!

BLUZE, opal, svila, crep de chine, v najmodernejših vzorcih; velika izbira.

P. MAGDIČ, Ljubljana.

Oglejte si izložbe!

Splošne vesti.

— Disciplinarna preiskava proti pov. UJU — Ljubljana in uredniku »Učit. Tov.« »Narodna Prosveta« prinaša popravek ministrstva prosvete, v katerem navaja ob sklepu, da je poslalo ministrstvo prosvetnemu oddelku v Ljubljani sledeči akt: »Prema toku stvari koji uzima izvidjaj o članku u »Učit. Tovarišu«, da ne bi bio nesporazum o granici toga izvidjaja, nije reč o disciplinskom sudjenju, nego o predhodnoj disciplinskoj istrazi, unutarnjoj i administrativnoj kakva se vrši posvednevno radi utvrđenja tačnosti stvari, iz koga će Ministarstvo posle doneti svoju odluku. S toga će Odele-

jo, ker morajo priseči, da ne pripadajo in da ne bodo pripadali nobeni organizaciji ali stranki, katere delovanje ne bi soglašalo z njihovo stanovsko dolžnostjo in zvestobo, ki so jo dolžni državi.

Vlada pa je spoznala, da sta šolski pouk in vojaštvo premalo mogočna, da bi ji pridobila narod in zagotovila zmago v bodoči vojni; zato je začela ustanavljati tudi vojaške kadre za mladino, po duhu, cilju in organizaciji podobne italijanskim fašističnim avangardistom. Vojška vzgoja japonske kmetijske in delavske mladine v starostni dobi od 16. do 20. leta je vpeljana v vse osnovne šole; dijaki na licejih in visokih šolah se udeležujejo vojaških vaj na svojih šolah. Mladino vežbajo rezervni častniki in jo poučujejo v taktiki in drugih vojaških vedah. Mladina ni obvezna, da bi se udeleževala vojaške vzgoje, vendar se ji ne brani, ker ima potem to ugodnost, da se ji zmanjša aktivna vojaška služba na tri mesece. Državni proračun odkazuje za letošnje leto nad 138 milijonov za mladinske vojaške kadre.

Cilj vojaške vzgoje pa ni le okrepitev armade, ampak tudi obrambna sila proti notranjim nemirum. Kako podobne in skoro enake so si tedaj šolske razmere na Japonskem in v Italiji!

nje, kad ovaj predmet bude definitivno isleđilo, dostaviti Ministarstvu, da ono o njemu donese svoju odluku.

— Solidarnost sarajevskega pov. UJU. Poverjeništvu UJU za Bosno in Hercegovino je izdalo komunique, v katerem obsoja pastopanje napram pov. Skulju in uredniku »Učit. Tovariša« Dimniku.

— Likvidacija »Edinstva«. Kakor nam poročajo, je sresko učiteljsko društvo Edinstvo za kranjski okraj na zadnjem zborovanju likvidiralo.

— † Prof. Hinko Podkrajšek. V sredo 30. maja je umrl po daljši bolezni prof. srednje tehniške šole Hinko Podkrajšek. Pokojnik je bil 17 let osnovnošolski učitelj in bil leta 1895. imenovan na državno obrtno šolo, kjer je postal profesor in ostal na tem zavodu do upokojitve leta 1924. Spisal je nad 20 knjig za obrtne nadaljevalne in obrtne šole. S tem si je pridobil neminljivih zaslug za obrtno nadaljevalno šolstvo in učiteljstvo ga bo ohranilo v najlepšem spominu. Bodi mu zemljica lahka!

— Izmed upraviteljskih in učnih mest za učiteljice razpisanih v »Ur. l.« 48. z dne 19. maja 1928 so zaradi stanovanjskih in socialnih razmer posebno priporočljiva za učiteljice pare sledeča mesta: I. Srez Celje: št. 17. II. Srez Dolnja Lendava: št. 9. 11. 16. 19. 24. III. Srez Dravograd: št. 7. 15. IV. Srez Gornji grad: št. 2. 10. Srez Ljutomer: št. 4. VII. Srez Maribor desni breg: št. 8. 10. VIII. Srez Maribor levi breg: št. 5. IX. Srez Murska Sobota: št. 4. 9. 16. 19. 20. X. Srez Ptuj: št. 2. 7. XI. Srez Slovenjgradec: št. 10.

— Zamjene mjesta. Želim odmah premijeniti svoje službovno mjesto sa kojim kolegom, gdje je stan u naravi i mjesto orogulja. Napominjem, da mu je moj stan u Osijeku osiguran. Ostalo slijedi dogovorom.

— Ivan Perko, učitelj državne osnovne škole, u Osijeku I. (Aleksandrova ulica 4).

— Maturantkinje ženskega učiteljskega šolskih sester v Mariboru od leta 1918. se snidejo 2. julija ob 10. uri dopoldne v zavodu šolskih sester. Pridite polnoštevilno, da praznujemo svojo 10. letnico!

— Umetniška razstava. V nedeljo 3. junija se otvori v Jakopičevem paviljonu razstava slikarjev bratov Nande in Drago Vidmarja ter kiparja Tine Kosa. Njihova dela, ki so z uspehom že bila razstavljena v Splitu, Reki, Novem Sadu, Sarajevu, Benetkah, Pragi, Dunaju in v Berlinu, bodo tudi v Ljubljani žela splošno pozornost in priznanje. Tovariši se opozarjamo posebno še na to, da sta oba Vidmarja učitelja in da je obisk te razstave naša tovariška dolžnost že z ozirom na to, da pokažemo, da znamo ceniti umetnike iz naših vrst, posebno če pomislimo, da sta tov. Vidmarja poleg svojega umetniškega udejstvovanja še izvrstna pedagoga. Razstava bo odprta do 11. junija.

— Slovenska Matica je izdala za leto 1928. tri knjige, ki so pravkar izšle: Dr. Izidor Cankar, profesor zgodovine umetnosti na ljubljanski univerzi, je priobčil 2. snopič »Zgodovine likovne umetnosti v zahodni Evropi«, kjer razlaga kiparstvo starokrščanske dobe s 47 slikami. — Dr. Jos. Tomišek, gimnazijski ravnatelj v Mariboru, je dovršil s 5. zvezkom izdajo »Mencingerjevih Izbranih spisov«, ki obsega »Mojo hojo na Triglav« z uredniškim uvodom (XXXVIII. str.) in z opombami (str. 177—186). — Oton Zupančič, dramaturg Narodnega gledališča v Ljubljani, je poslovenil Shawovo »Sv. Ivano«, ki je izšla kot IX. zvezek »Prevodov iz svetovne književnosti«. Zadnji dve knjigi sta okusno vezani za naročnike.

— 50% popust za vožnjo ob priliki ljubljanske velesjeja. Minister saobračaja, gospod Milosavljevič, je odobril posetnikom ljubljanske velesjeja, ki se vrši od 2. do 11. junija 50% popust na železnice, mesto dosedaj dovoljenega 25 procentnega.

— O Družba sv. Cirila in Metoda je edina družba, ki podpira šolstvo in obmejno učiteljstvo. Kaj ste storili za njo? Ali ste poskusili obuditi domačo C. M. podružnico? Pomagajte ji, da Vam pomore!

Najugodnejši nakup

oblačil lastnega izdelka nudi
tvrdka J. Rojina, Ljubljana

JOS. DOLGAN:

Učni načrt kmetijske delovne šole.

Drugi razred.

Ptiči: pozimi: Vrabci; sinice; vrane; ščinkovci; taščice; kavke; katerih ptičev se da ne vidimo; kam so šle lastavice; kakšno je na jugu; kaj jedo ptice; kje prenočijo; kako naj jim pomagamo; pasti; usmiljenje do revnih ljudi.

Nesreča na ledu: Živina pade in se poškoduje; ženska s skafo vode pade; ne drsati po vasi; led razsekamo in ga posujemo s peskom, pepelom ali žaganjem; previdnost; obzir do ljudi in živine; gladke in grapave reči.

Zdravje pozimi: Hrana; toplota; volnena obleka; toplo v sobi; zunaj mrzlo; prehlajenje; nos, grlo, pljuča; nahod; grlo in glava; kašelj; preveč obleden v gorki sobi ali kuhinji; zunaj dobro oblečen; ne zavijati vratu; gorke in suhe noge; mokre nogavice; prepoten na vetru in prepihu; na mrazu najprej obledi, potem zardi; sneg jesti; dekle in spodnja obleka; prehlajeni naj pijejo li pov ali bezgov čaj; med v toplem mleku; prehlajeno telo naj se prepoti; na peči;

Nogavice

iz prave ali
umetne svile.

Vsaka dama ve, koliko veljajo njene nogavice, in radi tega treba paziti, da bodo zmeraj popolnoma v redu.

Z »RADIONOM« lahko perete nogavice kolikokrat hočete, one ne bodo nikdar izgubile svoj prvotni sijaj.

Eno pravilo je važno: Vedno je treba »RADIONOM« v MRZLI vodi raztopiti, a potem nogavice izprati v mlačni raztopini. — Potem izprati s čisto vodo in razprostrti, da se suše.

S takim pranjem bodo nogavice ohranile svoj sijaj in svoj svilen izgled.

Mladinska Matica.

—mm Knjige so v tisku. Prijavni rok, ki ga nismo smeli več podaljšati, ako hočemo, da pridejo knjige že o kresu mladini v roke, je s tem zaključen. Kdor ga je zamudil, ga ni po naši krivdi. Vemo, da bo naknadno še mnogo popravevanja po naših knjigah, toda, ker ne razpolagamo z nikakim kapitalom, smo določili samo za nekaj sto izvodov večjo naklado, nego imamo naročnikov. Ti izvodi se bodo dobili v knjigarnah, seveda precej dražje, nego je bila subskripcijska cena. To naj bo dobra lekcija vsem tistim »nevernim Tomažem« (skoraj 1/2 šol!), ki so nas topot nezaupno gledali od strani, da drugo leto ne zamude subskripcijske ugodnosti.

Nadaljevalno šolstvo.

—n Tečaj za gospodinjstvo in za domačo in šolsko higijeno. Oblastni odbor Podmladka R. K. priredi v letošnjih velikih počitnicah, in sicer od 4. julija do 4. avgusta 1928, tečaj za gospodinjstvo in za domačo šolsko higijeno. Namen tega tečaja je, da se učiteljice osnovnih, meščanskih in srednjih šol pripravijo in moralno obvežejo za delo pri Podmladku Rdečega križa ter si izpopolnjuje svoje znanje iz domačega gospodinjstva in zlasti iz praktične higijene, na kateri naj sloni vse domače in šolsko življenje. Po dovršenem tečaju naj učiteljice na svojih organiziranih šolah snujejo tudi kuhinje Podmladka Rdečega križa, kjer bi dobivale učenke najvišjih razredov ter po možnosti tudi šoli odrasle mladenke primeren gospodinjški pouk. Po učevalo se bo: 1. Gospodinjstvo; 2. otroška higijena, nega in prehrana; 3. splošna higijena; 4. higijena žene; 5. prva pomoč pri nezgodah; 6. nalezljive bolezni; 7. tuberkuloza; 8. alkoholizem itd. Tečaj se bo vršil za gospodinjstvo na gospodinjški šoli »Mladika« v Ljubljani, a za druge predmete na »Zavodu za socialno-higijensko zaščito dece« v Ljubljani, Lipičeva ul. 2 in v »Higijenskem zavodu« v Ljubljani, Zaloška cesta. One udeležence, ki ne bodo stanovali pri svojih, bodo lahko dobile brezplačno stanovanje v »Mladiki«. Prehrano si bodo udeležence preskrbele same v gospodinjški šoli in plačevale zanj po dnevnih cenah. Pouk bo brezplačen. Učiteljice osnovnih, meščanskih in srednjih šol, ki se žele udeležiti tega tečaja, naj vložijo svoje prošnje, oziroma prijave na oblastni odbor Podmladka Rdečega križa v Ljubljani do 15. junija 1928. Prednost imajo one učiteljice, ki že agilno sodelujejo pri Podmladku. Število udeleženk se določi naknadno. O

sprejemu bodo dotičnice posebej obveščene. Vse sprejete učiteljice naj se zbere dne 4. julija t. l. ob 8. uri dopoldne na gospodinjški šoli »Mladika« v Ljubljani.

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljska Samopomoč. V teh dneh ste dobili položnice za 169. smrtni slučaj (Matija Šmid, Podgorje) v znesku 6 Din (s poštino), zakonski pari 11 Din. Zamudni kom sem prišel že zaostanke od prej. Uprava prosi vse člane, da takoj nakažejo te male zneske, zlasti zamudniki naj ne odlašajo z nakazili, da ne bodo zneski previsoki. Posmrtnina za 169. smrtni slučaj znaša 11.060 Din. — U. S. ima na dan 1. junija 1928 2216 članov, posmrtnina pa znaša 11.080 Din.

Nove knjige.

—k N. Tolstoj: Ana Karenina. Roman. Prevel Vladimir Levstik. Ljubljana 1928. Komisijska založba Zvezne knjigarne. 1087 strani. 2 zvezka v izvorni črni ali višnji platneni vezbi. Cena v kartonu 250 Din, po pošti 260 Din.

»Ana Karenina«, nesporni višek umetnosti velikega ruskega pisca, je obenem eno izmed najboljših veledel svetovnega pripovedništva. A ne glede na oblikovno dovršenost, ki ga niti Tolstoj sam ni več prekosil, je ta roman skoro univerzalen v svoji notranji pomembnosti. Kot široka, vseobsežna panorama življenja in duševnosti bivše Rusije v drugi polovici minulega stoletja — dvakrat važna zato, ker izpopolnjuje in popravlja deloma patološko pobarvano prikazovanje drugega največjega genija, F. M. Dostojevskega. Kateri novodobni roman dosega »Ana Karenina« z bogastvom filozofskih, nabožnih, moralnih in socialnih idej? In da govorimo o glavnih temah: kje drugje so tako mojstrsko, tako fanatično resnično in tako presunljivo osvetljeni vsi najgloblji in najintimnejši problemi ljubezni in zakona? Iz vseh teh razlogov je »Ana Karenina« branje, ki pomeni za vsakogar nepozaben, pretresljiv in v svoji rodovitnosti kar brezprimeren notranji doživljaj.

Založnik si je pridobil nemajhno zaslugo s tem, da nam ponuja ob stoletnici pisateljevega rojstva to mojstrovino v popolnem, gladko tekočem prevodu, obenem pa v krasni izvorni opravi, ki bo vsakemu očesu v radosi in vsaki knjižnici v kras. Za to opravilo in ta ogromni obseg — dva zvezka z malone enajststo strani! je cena vključno visoki številki jako zmerna.

sti; pošteno veselje; pepelnica; življenje in smrt.

Sadje pozimi: Katere vrste imajo še doma; katere vrste gnjije; katere je najtrdnjše; kimske /hruške; cena; posušeno sadje; bolniki; otroci; kje imajo spravljeno sadje; ali je klet topla, mrzla, suha ali vlažna; zakaj je topla, mrzla, suha ali vlažna; pollice; gnoloba se širi na drugo sadje; plesen; odbiranje; zmrazjeno sadje.

Popravljanje dročja: Katero orodje popravljajo; katere dele; katere dele so napravili nove; iz kakšnega lesa; kako so si pripravili les; kaj so napravili iz železa; žebli; deli voza; katere dele je bilo treba popraviti; kdaj popravljajo; katero orodje rabijo pri popravljanju.

Vodovod: Izlivka; korito; rezervar; ali leži višje rezervar ali izlivka; cevi pod zemljo; pod zemljo voda ne premrzne; studec; vodnjak, streha in strešno korito; dvigalo; vodovod za celo vas; vodnjak za vsako hišo posebe; kaj več stane; katere vada je boljše.

Ovca: Ovca, oven, jagnje; volna; volneno blago; preja; tkalec; prežvekuje; vamp; zobe; hrana; pozimi na pašniku; lastnosti; koristi; cena; škoda; bolezn; koliko ovac je v vasi; v vseh vaseh.

(Dalje prihodnjič.)